

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE FOMENT

835 *Reial decret 1919/2009, d'11 de desembre, pel qual es regula la seguretat aeronàutica a les demostracions aèries civils.*

Durant els últims anys la popularitat al nostre país de les exhibicions i festivals de caràcter aeronàutic ha augmentat, i s'ha incrementat tant el nombre d'esdeveniments convocats anualment com el públic assistent.

Aquestes demostracions inclouen ordinàriament la realització d'operacions especials, com ara acrobàcia aèria, presentacions de vols en formació, remolcs d'aeronaus, llançaments de paracaigudistes i altres activitats aèries regulades en el Reglament de la circulació aèria, aprovat pel Reial decret 57/2002, de 18 de gener.

La presència de públic en les demostracions aèries exigeix fixar les condicions operatives necessàries per a la seva execució amb les garanties de seguretat inherents a qualsevol activitat aeronàutica.

La celebració d'un gran nombre de demostracions en aeròdroms privats, instal·lacions que tenen determinades limitacions per al seu ús normal, accentua la necessitat i conveniència d'establir criteris i pautes per a la seva correcta organització i desenvolupament a fi d'assegurar els nivells de seguretat necessaris.

En aquest sentit, les autoritats aeronàutiques conjuntes (JAA) van adoptar l'acord orientatiu denominat «Organització i execució de demostracions aèries» per harmonitzar les condicions d'organització i execució de les exhibicions aèries amb garanties de seguretat, tant per a les aeronaus i pilots participants en el vol, com per al públic assistent. Aquest Reial decret incorpora les recomanacions de les autoritats aeronàutiques conjuntes i adapta les seves orientacions a la pràctica del sector i a l'ordenament jurídic espanyol.

A més, tenint en compte que els riscos de la navegació aèria han augmentat en les demostracions aèries per la realització d'operacions excepcionals i les seves condicions singulars de realització, de conformitat amb el que disposa la Llei 48/1960, de 21 de juliol, sobre navegació aèria, s'assegura la indemnització dels possibles danys i perjudicis causats a tercers per les aeronaus participants.

Amb aquesta finalitat, sense perjudici de les assegurances que exigeix la regulació aeronàutica, aquest Reial decret estableix l'obligació d'assegurar els riscos propis de la demostració aèria.

D'altra banda, aquest Reial decret exigeix a l'organitzador de la demostració aèria la declaració prèvia de conformitat aeronàutica de la demostració. Aquest requisit es pot substituir per una declaració responsable de l'organitzador en les demostracions aèries d'accés restringit o en aquelles en què la naturalesa de les operacions realitzades suposi menys risc per al públic assistent.

Correspon a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria atorgar la declaració de conformitat que preveu aquest Reial decret, d'acord amb les competències que li atorga la legislació vigent.

En virtut d'això, a proposta del ministre de Foment, amb l'aprovació prèvia de la ministra de la Presidència, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 11 de desembre de 2009,

DISPOSO:

CAPÍTOL I

Disposicions generals

Article 1. *Objecte i finalitat.*

1. Aquest Reial decret té per objecte establir les condicions de seguretat en les quals s'han de realitzar les demostracions aèries de caràcter civil, inclosa l'obtenció de la declaració de conformitat aeronàutica, així com fixar les assegurances aèries exigibles per al desenvolupament d'aquesta activitat.

2. La seva finalitat és vetllar per la seguretat en la realització de demostracions aèries i assegurar la responsabilitat pels danys a tercers que puguin causar les aeronaus que hi intervenen.

Article 2. *Àmbit d'aplicació.*

1. El que disposa aquest Reial decret és aplicable a qualsevol demostració aèria civil en la qual s'ofereixi una exhibició o espectacle en el curs d'un esdeveniment anunciat públicament i obert al públic en general o d'accés restringit.

Així mateix, estan inclosos en l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret els vols realitzats fora del programa de la demostració aèria en els quals es realitzin exhibicions de vol o acrobàcies per tal de promocionar la demostració.

2. Queden exclosos de l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret:

a) Els vols publicitaris, realitzats durant la demostració aèria sempre que no en formin part, es desenvolupin fora del programa de la demostració i no realitzin acrobàcies o exhibicions.

b) Les competicions esportives de caràcter oficial, sigui quin sigui el seu àmbit territorial, que es realitzin amb subjecció al que disposa la Llei 10/1990, de 15 d'octubre, de l'esport o legislació autonòmica que hi sigui aplicable.

c) Les reunions aeronàutiques sense exhibició de vol.

d) Les evolucions d'aeronaus realitzades d'acord amb el Reglament de la circulació aèria aprovat pel Reial decret 57/2002, de 18 de gener, encara que per la seva espectacularitat puguin atreure l'atenció del públic, sempre que el seu objectiu no sigui el d'oferir un espectacle de les evolucions.

No obstant això, quan en les activitats que preveu aquest apartat es prevegi l'assistència de públic o aquestes es desenvolupin en llocs on aquesta presència sigui previsible, s'ha de respectar el que disposa el capítol II, secció 3a, en relació amb els límits de la zona on es realitzin els vols i la zona o zones d'aflluència o congregació de possibles espectadors.

3. Les demostracions o exhibicions aèries militars organitzades per l'Administració militar en actes estrictament castrenses o oberts al públic estan excloses de l'àmbit d'aplicació d'aquest Reial decret.

A la participació militar en demostracions aèries civils únicament li és aplicable el que disposen els articles 5.4, 7 i 19, i també el capítol II, secció 3a.

En les demostracions aèries organitzades conjuntament per l'Administració militar i un organitzador civil, la participació civil s'ha de subjectar al que preveu aquest Reial decret.

Article 3. *Normativa aplicable.*

1. Les actuacions i operacions emmarcades en una demostració aèria, en tot el que no preveu aquest Reial decret, s'han d'ajustar al que estableixen la Llei 48/1960, de 21 de juliol, sobre navegació aèria, i el Reial decret 57/2002, de 18 de gener, pel qual s'aprova el Reglament de circulació aèria, així com les seves normes de desplegament.

2. En matèria de procediment administratiu, per a tot el que no preveu el capítol III sobre la declaració de conformitat aeronàutica, cal atènyer-se al que disposa la Llei 30/1992,

de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

3. En relació amb els serveis de salvament i extinció d'incendis, cal atènyer-se al que disposa el Reial decret 862/2009, de 14 de maig, pel qual s'aproven les normes tècniques de disseny i operació d'aeròdroms d'ús públic.

4. El que estableix aquest Reial decret s'entén sense perjudici d'una altra normativa que sigui aplicable a les demostracions aèries civils, en particular, en matèria d'espectacles públics.

CAPÍTOL II

Condicions aeronàutiques per a la realització de la demostració aèria

Secció 1a *Responsables de la demostració aèria*

Article 4. *Organitzador de la demostració aèria.*

1. L'organitzador és la persona física o jurídica promotora d'un esdeveniment que inclou una demostració aèria i és el responsable de la seva planificació, ordenació i correcte desenvolupament, així com de l'obtenció de la corresponent declaració de conformitat aeronàutica.

2. En particular, l'organitzador és responsable de:

a) Sol·licitar la declaració de conformitat aeronàutica per a la demostració aèria o presentar la declaració responsable aeronàutica d'acord amb l'article 26.

b) Designar el director i director suplent de la demostració aèria entre persones amb la capacitat exigida a l'article 5.

c) Facilitar els mitjans necessaris per al compliment de les condicions que estableixi el director de la demostració, tant pel que fa a les instal·lacions com a la dotació dels serveis de comunicacions, emergències, control i coordinació de la demostració.

d) Assegurar la responsabilitat civil pels danys causats per la demostració aèria de conformitat amb el que preveu el capítol IV.

Article 5. *Director de la demostració aèria.*

1. El director de la demostració aèria és la persona física designada per l'organitzador com a autoritat tècnica en la planificació i desenvolupament de la demostració.

2. El director de la demostració aèria ha de ser un professional aeronàutic amb coneixement acreditat de les modalitats aèries que intervenen en la demostració, i competència i experiència justificades en qüestions d'organització, coordinació i control aeronàutiques. A més, ha de tenir provat coneixement de la reglamentació aeronàutica nacional, de les normes específiques aplicables a les activitats previstes durant la demostració, del funcionament i coordinació dels serveis d'emergència i, en general, de totes les condicions de la demostració aèria.

Pot estar assessorat, a petició pròpia, per pilots o altres especialistes d'una modalitat aèria concreta.

3. El director de la demostració aèria només pot actuar com a participant en l'exhibició quan la participació no sigui incompatible amb l'exercici de totes les funcions que li encomana aquest Reial decret, o sempre que aquestes funcions siguin puntualment exercides pel director suplent segons el que preveu l'article 8.1.

4. Quan en una demostració aèria civil estigui prevista la participació de personal o aeronaus militars, nacionals o estrangers, el director de la demostració aèria ha d'estar assistit per un enllaç designat pel Ministeri de Defensa, si així ho acorda l'esmentat Ministeri. Aquest assistent és el responsable de verificar que la participació militar és compatible amb la declaració de conformitat aeronàutica i amb les condicions establertes pel director de la demostració aèria, així com amb el programa de vols previst.

Article 6. *Responsabilitat i funcions del director de la demostració aèria.*

1. El director de la demostració aèria és el responsable del compliment dels requisits aeronàutics que preveu aquest Reial decret en relació amb les instal·lacions, participants i l'organització general. També és responsabilitat del director la realització de la demostració aèria en els termes autoritzats per l'Agència Estatal de Seguretat Aèria.

2. En particular, el director és el responsable de:

a) La planificació i supervisió de les zones i els límits de les instal·lacions per a la realització de la demostració aèria, d'acord amb el que estableix aquest Reial decret.

b) La comunicació als participants de les instruccions operatives per a participants (IOP) i de l'elaboració del programa de la demostració aèria, que ha d'incloure, si s'escau, els vols fora de programa previstos per a la seva promoció, d'acord amb el que disposa l'annex I.

c) La comprovació, amb caràcter previ a la celebració de la demostració aèria, del compliment de totes les prescripcions relatives a l'aeròdrom o altres instal·lacions destinades a la realització de la demostració aèria, així com del compliment dels requisits relatius als participants i les aeronaus.

d) La coordinació amb els serveis d'emergència aeronàutics, o la designació d'una persona o lloc de comandament responsable d'aquesta funció.

e) La coordinació amb els serveis de trànsit aeri afectats, i la comprovació de la publicació dels corresponents avisos d'informació aeronàutica a la navegació aèria (NOTAM).

3. El director de la demostració aèria ha d'exercir, en tot cas, les funcions que preveu aquest Reial decret, excepte per malaltia o causa greu degudament justificada, de conformitat amb el que disposa l'article 8.1.

Article 7. *Facultats del director de la demostració aèria.*

1. Les decisions que prengui el director de la demostració aèria durant el seu desenvolupament i en l'exercici de les funcions que preveu aquest Reial decret obliguen totes les tripulacions, nacionals o estrangeres, que participin en la demostració.

2. El director de la demostració pot suspendre en qualsevol moment totalment o parcialment una exhibició quan:

a) No estiguin publicats els NOTAM que siguin necessaris per a la seguretat del trànsit aeri.

b) No se satisfacin les condicions de seguretat exigibles.

c) Les tripulacions no respectin les IOP o qualsevol altra instrucció sobre la demostració aèria.

d) Les condicions meteorològiques siguin desfavorables.

e) La demostració acumuli retards importants sobre l'horari previst que suposin el desajust amb els NOTAM que estiguin publicats o els horaris contractats en l'assegurança per a la demostració aèria.

f) El proveïdor de serveis de trànsit aeri designat per prestar el servei a l'espai aeri de què es tracti, la Direcció General d'Aviació Civil, l'Agència Estatal de Seguretat Aèria o, si s'escau, les forces de seguretat de l'Estat, adoptin la decisió de paralització dels vols.

g) En qualsevol altre cas en què ho consideri necessari, degudament justificat.

En tots els casos de suspensió, total o parcial, el director de la demostració està obligat a comunicar-ho immediatament a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria, indicant la causa que va motivar la suspensió.

3. Durant el desenvolupament de la demostració, i sempre que això no suposi l'alteració de les condicions publicades en el NOTAM, el director pot modificar el programa de la demostració aèria en els termes indicats a l'annex III.

Article 8. *Director suplent.*

1. El director suplent és la persona física designada per l'organitzador que assumeix les funcions i la responsabilitat del director de la demostració aèria quan aquest hi participi, segons el que preveu l'article 5.3, o n'estigui absent per les causes determinades a l'article 6.3.

A petició del director de la demostració aèria, el director suplent pot assumir la coordinació dels serveis d'emergència aeronàutics i, en general, col·laborar amb el director de la demostració aèria.

2. El director suplent de la demostració aèria ha de tenir la capacitat exigida a l'article 5.2 per al director de la demostració aèria, i conèixer les IOP i la resta de les instruccions donades per aquest, així com el programa de la demostració.

Article 9. *Director de la demostració en les demostracions aèries de realització periòdica.*

1. En les demostracions aèries de realització periòdica que preveu l'article 27, l'organitzador pot designar diversos directors de demostració que han de tenir la capacitat exigida a l'article 5.2, sempre que s'asseguri que cadascuna de les exhibicions que es preveu desenvolupar en el període que correspongui es realitza sota la responsabilitat d'un únic director d'entre els designats, que ha de ser l'autoritzat per l'Agència Estatal de Seguretat Aèria, de conformitat amb el que preveu l'article 29.2.

Amb antelació suficient i, en tot cas, 15 dies abans de l'inici de la demostració, l'organitzador pot sol·licitar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria l'autorització per al canvi de director de cadascuna de les demostracions. En cas que l'Agència no autoritzi el canvi, com a molt tard 7 dies abans de la data d'inici de la demostració, ha d'actuar com a director de la demostració l'autoritzat inicialment o el seu suplent, en els supòsits previstos a l'article 6.3.

2. La designació de diversos directors suplents i la modificació dels designats s'ha de fer de conformitat amb el que preveu l'apartat anterior.

3. En l'exercici de les funcions previstes en aquest Reial decret i amb caràcter previ a la celebració de cada demostració, el director ha de comprovar que les aeronaus i els participants compleixen en aquest moment tots els requisits exigits per la normativa aplicable o aprovats en la declaració de conformitat.

El director ha d'impedir la intervenció en la demostració de les aeronaus o participants que en la data de la seva realització no compleixin els esmentats requisits, encara que aquests hagin estat acreditats en el moment de la sol·licitud de declaració de conformitat de la demostració periòdica.

Secció 2a *Requisits dels participants i de les aeronaus*

Article 10. *Requisits dels participants.*

1. Els pilots i els paracaigudistes civils només poden participar en una demostració aèria quan acreditin davant el director que tenen la corresponent llicència en vigor i l'experiència en vol que especifica l'annex II.

2. Els aeromodelistes civils només poden participar en una demostració aèria quan acreditin davant el director que tenen la qualificació que preveu la normativa vigent per pilotar, en presència de públic, l'aeromodel de què es tracti o, si no, acreditin les exigències d'aptitud o experiència que requereixi la federació aeronàutica esportiva competent, en els termes que preveu l'annex II.

Article 11. *Requisits de les aeronaus.*

1. Totes les aeronaus civils que participin en la demostració aèria han de disposar d'assegurança, han de tenir la documentació tècnica i administrativa en vigor i han d'estar certificades d'acord amb el tipus d'operació que vulguin fer.

2. Els aeromodels civils han d'estar homologats o, altrament, disposar de l'aprovació per escrit de la federació aeronàutica esportiva competent en els termes que preveu l'annex II i utilitzar les radiofreqüències autoritzades a Espanya per a aquesta activitat.

En l'aprovació de l'ús de l'aeromodel en la demostració aèria, la federació aeronàutica esportiva competent pot informar del tipus de transmissions i freqüències de ràdio que s'hagin d'utilitzar i sobre la conveniència d'exigir condicions addicionals a les mínimes exigides en aquest Reial decret.

Els aeromodels de dimensions excepcionals o de pes més elevat requereixen un informe especial de la corresponent federació aeronàutica esportiva i, quan aquesta ho consideri pertinent, de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria en què es concretin les possibles condicions especials de vol, les distàncies necessàries, la cobertura de les assegurances o les garanties financeres substitutives que siguin procedents de conformitat amb el que preveuen aquest Reial decret i qualsevol altra mesura de seguretat que l'Agència de Seguretat Aèria consideri convenient.

Article 12. *Substitucions dels participants i de les aeronaus.*

1. Una vegada emesa la declaració de conformitat aeronàutica, el director de la demostració pot substituir, per raons justificades, les aeronaus autoritzades a participar per altres de les mateixes característiques que compleixin els requisits que es van exigir a les aeronaus substituïdes. També per raons justificades, pot permetre que els pilots inscrits siguin substituïts per altres que reuneixin les condicions d'antiguitat i titulació que exigeix aquest Reial decret segons el tipus de demostració de què es tracti.

En tot cas, aquestes substitucions han de ser comunicades a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria abans de l'inici de la demostració, amb indicació de la causa que va motivar la substitució.

2. En les demostracions aèries de realització periòdica, els pilots no estan vinculats de forma inamovible amb una determinada aeronau. No es considera substitució quan, en cada demostració concreta del període autoritzat, els pilots inscrits realitzin els vols amb qualsevol de les aeronaus proposades, sempre que reuneixin la qualificació tècnica necessària per pilotar-les.

Secció 3a *Zones i límits per a la demostració. Condicions climatològiques*

Article 13. *Zones i límits per a la demostració.*

1. Les demostracions aèries s'han de desenvolupar en tot cas amb subjecció al que disposa aquest Reial decret en relació amb les zones i els límits de la demostració, que ha de definir i establir prèviament el director de la demostració.

Com a mínim s'han d'establir les zones o els límits de la demostració que preveuen els articles 14 i 15.

2. Per a la seva determinació, s'han de tenir en compte els factors següents:

- a) Totes les característiques significatives de la zona prevista per a la demostració.
- b) La proximitat de zones residencials, industrials, recreatives o sensibles per raons mediambientals.
- c) La superfície a utilitzar com a pista de vol si en el lloc està previst que s'enlairin o hi aterrin aeronaus.
- d) Els obstacles a les proximitats del lloc.
- e) Els accessos al lloc, especialment per als vehicles d'emergència.
- f) La classificació de l'espai aeri.
- g) La proximitat d'altres aeròdroms o emplaçaments d'altres esdeveniments aeronàutics.

Article 14. *Àrea de presentació i distàncies de separació dels espectadors.*

1. L'àrea de presentació (AP) és la zona d'espai aeri i la seva projecció sobre el terra o l'aigua on s'efectuen els vols de la demostració i, si s'escau, les operacions d'enlairament

i aterratge de les aeronaus. L'àrea de presentació està limitada per les línies de demarcació de la demostració (LDD) el traçat de les quals, real o imaginari, i que ha de ser prèviament definit i fàcilment identificable per als participants, no pot ser excedit per cap aeronau o part d'aquesta, llevat del que preveu aquest article.

Entre les LDD i les línies de demarcació dels espectadors (LDE) s'ha d'establir una zona de protecció que ha d'envoltar tot el perímetre de l'àrea de presentació i l'amplada de la qual s'ha d'ajustar al que disposa l'annex III. Aquesta zona de protecció ha d'estar ben senyalitzada i protegida per evitar l'entrada de públic, especialment davant l'espai reservat al públic assistent a la demostració.

Les LDE són línies que delimiten frontalment les zones destinades al públic i que, de forma real o imaginària, han de ser equidistants en tot el perímetre de l'àrea de presentació.

2. Tots els vols de presentació de la demostració s'han de realitzar dins l'àrea de presentació (AP), cap aeronau o part d'aquesta pot envair la zona de protecció durant la realització de la demostració aèria.

Per a la planificació i definició de l'àrea de presentació (AP) s'han de tenir en compte les classes i el nombre d'aeronaus que participen en la demostració i les maniobres necessàries per als vols d'exhibició. Les seves dimensions han de permetre realitzar amb seguretat totes les operacions en vol de la demostració sense sobrepassar en cap cas els límits.

Llevat de supòsits excepcionals de determinades demostracions, l'àrea de presentació (AP) ha d'estar lliure de qualsevol obstacle que pugui interferir en els vols de la demostració. Respecte a possibles obstacles prop de l'AP s'ha de tenir en compte que durant la demostració entre qualsevol part d'una aeronau en vol i un obstacle a la seva altura i lateral a la seva trajectòria hi ha d'haver una distància d'almenys quatre vegades l'envergadura de l'aeronau en qüestió, amb un mínim en tot cas de 20 metres.

3. L'eix de presentació (EP), que ha de ser prèviament definit i fàcilment identificable, és una línia real o imaginària situada dins l'àrea de presentació, que serveix de referència de situació als participants per a la realització de determinats exercicis de la demostració.

No és necessari que l'eix de presentació sigui paral·lel a la LDD situada davant de la ubicació del públic; tanmateix, sigui quin sigui l'eix escollit, s'ha d'assegurar que totes les operacions de l'exhibició es poden realitzar dins de l'àrea de la demostració sense que cap part de l'aeronau excedeixi la LDD.

4. Les zones reservades als espectadors i a l'aparcament dels automòbils han d'estar ubicades, sempre que sigui possible, només en un costat de l'emplaçament de l'àrea de presentació de la demostració (AP), per deixar la màxima llibertat a les aeronaus que realitzen l'exhibició.

Aquestes zones d'espectadors i aparcaments d'automòbils no han d'estar mai situades en el sector d'aproximació, en el d'ascens a l'enlairament o en el de transició a l'aeròdrom.

5. En les exhibicions que es realitzin en aeròdroms oberts al trànsit es pot utilitzar per a l'enlairament i aterratge la pista de vol habitual de l'aeròdrom sempre que la pista estigui suficientment allunyada o sigui paral·lela a la ubicació dels espectadors i no envaeixi la zona de protecció.

Article 15. *Delimitació dels serveis d'assistència en terra i desplaçament de les aeronaus.*

1. Les zones d'estacionament d'aeronaus i les utilitzades per als serveis d'assistència en terra de les aeronaus són zones d'accés restringit que han de disposar de barreres eficaces per evitar l'accés del públic assistent i disposar d'un sistema de control que només permeti entrar el personal autoritzat.

2. Les zones de càrrega de combustible han de disposar d'un sistema de control i sempre hi ha d'haver una distància mínima de 20 metres entre qualsevol part de l'aeronau que està fent gasolina o el seu equipament i els espectadors.

3. Els desplaçaments de les aeronaus han de ser planificats de manera que la distància mínima de 20 metres respecte als espectadors es mantingui mentre les aeronaus es dirigeixen o tornen de la zona de càrrega de combustible, així com en qualssevol altres moviments en terra d'aquestes.

Article 16. *Sobrevol dels espectadors.*

Només es permet el sobrevol de la zona reservada als espectadors i de la zona d'aparcament de vehicles a altures inferiors a les permeses pel Reglament de la circulació aèria per als globus tripulats, les aeronaus que transportin un equip de paracaigudistes i els paracaigudistes i pilots de parapent en els termes que indica l'annex III, segons correspongui.

Article 17. *Mínims meteorològics.*

1. El director de la demostració aèria només ha de permetre la realització de les activitats quan les condicions meteorològiques en el lloc de l'exhibició siguin iguals o superiors als mínims establerts a l'annex III.

Quan la base de núvols mínima estigui a 75 metres sobre el nivell del sòl, el director pot permetre la realització de les operacions de la demostració aèria que es puguin realitzar a aquesta altitud.

2. El director de la demostració ha de tenir en compte les variables meteorològiques, com ara la velocitat del vent i les precipitacions, en decidir quin tipus d'operacions poden ser executades durant la demostració.

Secció 4a *Informació aeronàutica*

Article 18. *Coordinació de l'espai aeri.*

1. Els òrgans competents dels ministeris de Defensa i de Foment han de coordinar amb els proveïdors de serveis de navegació aèria les actuacions que siguin necessàries en relació amb la utilització de l'espai aeri i han de gestionar, si correspon, la publicació d'un NOTAM.

Per fer-ho, juntament amb la sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica o juntament amb la declaració responsable que preveu l'article 26, l'organitzador ha de facilitar tots els detalls en relació amb la utilització de l'espai aeri per a la demostració i, si s'escau, els vols realitzats fora de programa per promocionar-la, a fi que es puguin prendre les mesures de coordinació corresponents.

En els casos en què sigui necessària la publicació del NOTAM, aquest s'ha de publicar amb anterioritat a l'atorgament de la conformitat aeronàutica. Quan no sigui necessària l'obtenció de la declaració de conformitat aeronàutica en els supòsits previstos a l'article 26, és un requisit imprescindible per a la realització de la demostració la publicació prèvia del NOTAM.

En les demostracions aèries de realització periòdica s'han de fixar prèviament les condicions generals d'utilització de l'espai aeri i la publicació, si correspon, d'un NOTAM únic a l'inici del període o, si s'escau, la coordinació i publicació separada per a cadascuna de les demostracions programades en aquest període.

2. En tot cas, per a la coordinació de l'espai aeri s'han de respectar les condicions següents:

Quan l'exhibició hagi de tenir lloc en un emplaçament que normalment disposi de serveis de trànsit aeri, el director de la demostració aèria coordinarà amb els esmentats serveis els detalls per a les operacions d'exhibició, com ara, el termini de temps i el tipus de servei a proporcionar, l'espai aeri que inclou, els procediments que s'han de complir en aquest espai aeri i les freqüències de ràdio i codis de transponedor que s'han d'utilitzar.

Quan la demostració aèria estigui prevista en un emplaçament que habitualment no disposi de serveis de trànsit aeri, el director de la demostració aèria ha de determinar si és necessària la coordinació local dels serveis.

Per determinar si és necessari disposar d'un coordinador local de trànsit aeri per al desenvolupament de la demostració, el director ha de valorar, entre altres condicions, l'amplitud i complexitat del programa de la demostració, inclosos els vols realitzats fora de programa per promocionar-la, i la necessitat de coordinar les activitats de l'exhibició amb les d'altres usuaris de l'espai aeri i, si s'escau, ha de resoldre quin és el servei de trànsit aeri requerit i ha d'acordar amb el prestador els detalls per a les operacions de l'exhibició.

3. Quan per la magnitud de la demostració es consideri necessari, a través del procediment previst a l'apartat primer, el director de la demostració o els serveis de trànsit aeri encarregats de la coordinació han de proposar als òrgans competents dels ministeris de Defensa i de Foment l'establiment d'una zona temporal restringida per salvaguardar l'espai aeri necessari durant el temps de la demostració.

Article 19. *Instruccions operatives per a participants (IOP).*

El director de la demostració aèria ha d'elaborar, amb anterioritat a la data de la demostració, unes instruccions sobre l'emplaçament, el programa d'actuacions i altres condicions referides a la demostració. Les instruccions, que han d'ajustar el seu contingut al que disposa l'annex I, han de ser comunicades a tots els participants civils directament o a través dels representants que hagin designat per a cada activitat o modalitat de vol o als caps de cada tripulació, i, si s'escau, a l'enllaç militar.

Tots els participants i, si s'escau, l'enllaç militar han d'acusar recepció de les IOP al director de la demostració.

Secció 5a *Serveis de protecció en cas d'emergència*

Article 20. *Serveis d'emergència aeronàutics.*

1. Sense perjudici del pla d'emergències que pugui ser exigít per l'Administració competent per autoritzar l'espectacle públic, les demostracions aèries i, si s'escau, els vols realitzats fora de programa per promocionar-la, han de disposar de serveis d'emergència aeronàutics, adequats a les característiques de l'esdeveniment aeri, per intervenir en el cas de produir-se accidents i incidents greus.

2. Per a la planificació dels serveis d'emergència aeronàutics s'han de tenir en compte les característiques de les aeronaus participants més grans i la realització o no de les operacions d'enlairament i aterratge de les aeronaus en el lloc de la demostració.

3. El director de la demostració o, si s'escau, el coordinador dels serveis d'emergència aeronàutics és el responsable de:

Proposar i transmetre les consignes d'alerta en cas d'accident.

Determinar els aeròdroms alternatius.

Mantenir una reunió específica preliminar amb els representants de tots els serveis d'emergència aeronàutics abans de la data de l'esdeveniment per garantir que coneixen els detalls sobre els procediments d'emergència previstos i facilitar-los el pla detallat dels accessos d'emergències.

Alertar l'hospital més pròxim de la celebració de la demostració i, en cas d'accident, avisar immediatament els serveis d'urgències.

Article 21. *Serveis i equips obligatoris per a la celebració de la demostració.*

1. En qualsevol demostració aèria i, si s'escau, en els vols realitzats fora de programa per promocionar-la és obligatori:

a) Disposar d'un sistema de comunicacions (ràdio o telèfon) entre el director de la demostració o el coordinador per a emergències aeronàutiques i els serveis de control, ambulàncies, extinció d'incendis i policia.

b) Disposar d'un equip de megafonia per difondre missatges o instruccions al públic.

c) Elaborar un pla amb detall del lloc on han d'estar ubicats els serveis d'emergència presents durant la demostració, les vies d'accés i sortida per a les unitats d'emergència i les sortides d'emergència per a evacuació del públic.

2. En funció de l'emplaçament en el qual es desenvolupi la demostració aèria, s'ha de disposar dels següents plans d'emergència i equips:

a) Quan la demostració aèria tingui lloc en un aeroport o una altra classe d'aeròdrom obert al trànsit aeri, es pot utilitzar el pla d'emergències que, d'acord amb la normativa aplicable, hagi aprovat l'aeròdrom, llevat que per la grandària de les aeronaus que participen en la demostració es requereixi més disponibilitat de mitjans de protecció en cas d'accident o incident greu.

b) Quan, amb caràcter excepcional, la demostració aèria es realitzi en instal·lacions que no estiguin autoritzades com a aeròdroms, fins i tot en el cas que les aeronaus no aterrin ni s'enlairin en el lloc de la demostració, els serveis d'emergència aeronàutics han d'incloure com a mínim:

1r Serveis sanitaris en l'emplaçament de la demostració amb una ambulància i un metge, com a mínim, i amb dotació d'equip material de primers auxilis i de personal degudament qualificat.

2n Equip d'extinció d'incendis amb un vehicle d'intervenció adequat, com a mínim, proveït dels agents extintors adequats de conformitat amb el Reial decret 862/2009, de 14 de maig.

c) Quan les operacions es realitzin sobre el mar o zones pantanoses, els serveis d'emergència aeronàutics han de disposar d'un equip de salvament en embarcacions o altres vehicles com ara helicòpters i vehicles amfibis o aerolliscadors, que puguin entrar ràpidament en acció i arribar en un temps mínim.

Secció 6a *Activitats prohibides, entrenaments i seguiment de la demostració*

Article 22. *Activitats prohibides.*

1. Durant el desenvolupament de la demostració aèria no es permet la presència a bord de les aeronaus de persones que no pertanyin a la tripulació necessària per a l'acte d'exhibició.

Aquesta prohibició no s'aplica a vols realitzats fora del programa de la demostració per promocionar-los.

2. Així mateix, en el transcurs de l'exhibició aèria està prohibida la realització d'activitats d'ensenyament aeronàutic.

Article 23. *Entrenaments.*

Les pràctiques d'entrenament de les operacions aèries d'una demostració que efectuïn les aeronaus participants en dates immediatament anteriors i en el mateix lloc previst per a la seva celebració s'han de realitzar en zones d'accés restringit no obertes al públic en les quals, en tot cas, se salvaguardin les distàncies mínimes que determina aquest Reial decret per a les zones i els límits de la demostració.

Sense perjudici de la coordinació de les operacions d'aquests entrenaments amb els serveis de trànsit corresponents, el director de la demostració aèria ha de supervisar l'execució de l'entrenament quan inclogui totes o la major part de les operacions previstes en el programa de la demostració.

Article 24. *Seguiment de la demostració.*

D'acord amb la mateixa planificació i a criteri de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria, aquesta pot ordenar l'assistència a la demostració aèria de personal amb funcions inspectores per tal de comprovar el compliment de les condicions per a la seva autorització.

CAPÍTOL III

Declaració de conformitat aeronàutica

Secció 1a *Característiques de la declaració de conformitat aeronàutica*

Article 25. *Naturalesa i efectes de la declaració de conformitat aeronàutica.*

1. La realització d'una demostració aèria exigeix la prèvia declaració de conformitat aeronàutica emesa per l'Agència Estatal de Seguretat Aèria sobre les operacions aeronàutiques de la demostració i, si s'escau, dels vols realitzats fora de programa per promocionar-la, excepte en els casos que estableix l'article 26.

En la declaració s'han de fixar les condicions aeronàutiques tècniques i de seguretat en les quals s'autoritza la demostració aèria i els vols realitzats fora de programa per promocionar-la, de conformitat amb el que disposa aquest Reial decret, una vegada verificada l'existència de les assegurances necessàries i les condicions d'utilització de l'espai aeri.

2. La declaració de conformitat aeronàutica no faculta per si sola per a la realització de la demostració aèria, que ha de disposar, si s'escau, de les autoritzacions que correspongui atorgar a les administracions públiques que puguin resultar competents per raó de la matèria i a les persones físiques o jurídiques privades per raó de les característiques i de la naturalesa de l'espectacle.

Article 26. *Excepcions a la declaració de conformitat aeronàutica.*

1. No requereixen la declaració de conformitat aeronàutica les activitats aèries següents:

- a) Els esdeveniments on participin exclusivament globus tripulats.
- b) Les demostracions que consisteixin exclusivament en exhibicions de paracaigudisme.
- c) Les exhibicions que es limitin a les activitats següents:
 - 1r) Paracaigudisme, ala delta i parapent no motoritzats;
 - 2n) Ales delta i parapent amb motor o aeromodelisme.
- d) Les demostracions o exhibicions aèries civils d'accés restringit no obertes al públic en general.

2. En aquests supòsits, l'organitzador de la demostració ha de presentar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria, amb 15 dies d'antelació a la data d'inici de la celebració de la demostració, una declaració responsable del compliment dels requisits que preveu aquest Reial decret.

Article 27. *Demostracions aèries de realització periòdica.*

1. A l'inici d'un període temporal delimitat, que ha de ser habitualment un any natural, es pot sol·licitar i, si s'escau, dictar una declaració de conformitat aeronàutica única vàlida per a la realització de diferents demostracions aèries en dates prèviament fixades de aquest període, sempre que hi hagi coincidència de l'organitzador i de les zones i infraestructures del lloc de la demostració, i hi hagi homogeneïtat en les activitats i operacions excepcionals que es pretenguin realitzar.

2. La cancel·lació de qualsevol demostració que estigui compresa en la declaració de conformitat aeronàutica per a demostracions aèries, de realització periòdica, s'ha de comunicar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria.

3. En les demostracions aèries de realització periòdica en què sigui necessària la coordinació amb l'espai aeri, sota la responsabilitat del director de la demostració es pot realitzar cadascuna de les demostracions previstes sempre que la necessitat de coordinació

de l'espai aeri s'hagi posat de manifest en la sol·licitud i en el moment de la seva efectiva realització no hagin variat les condicions d'utilització de l'espai aeri.

Secció 2a Procediment per a l'obtenció de la declaració de conformitat aeronàutica

Article 28. Presentació de la sol·licitud.

1. La sol·licitud de la declaració de conformitat aeronàutica, signada per l'organitzador de la demostració aèria o el seu representant, s'ha de presentar amb una antelació mínima de tres mesos a la data d'inici de la demostració aèria.

A aquests efectes, s'entén per data d'inici de la demostració aèria el primer dia d'accés públic en què es realitzin tots o una part dels exercicis aeris previstos en el programa.

2. La sol·licitud es pot presentar en qualsevol dels llocs establerts a l'article 38.4 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, així com de forma electrònica d'acord amb el que preveu l'article 6.1 de la Llei 11/2007, de 22 de juny, d'accés electrònic dels ciutadans als serveis públics, a través de la seua electrònica de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria (www.seguridadaerea.es).

Article 29. Contingut de la sol·licitud.

1. La sol·licitud, el model de la qual figura a l'annex IV, juntament amb la documentació complementària, s'ha d'adreçar al director de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria i ha de recollir totes les operacions excepcionals que es pretenguin realitzar en la demostració aèria, en particular:

- a) Altures mínimes de vol.
- b) Descens, elevació o llançament de persones o coses.
- c) Persones autoritzades a bord de les aeronaus.
- d) Persones sobre l'aeronau, en exhibicions especials.
- e) Distàncies a les aglomeracions de persones.
- f) Vols que operin a velocitats superiors a 250 nusos (aproximadament 460 km/h) per sota dels 10.000 peus d'altitud (aproximadament 3.050 metres).
- g) La participació d'aeronaus civils de pes màxim a l'enlairament igual o superior a 6.000 quilos, així com les aeronaus civils en curs d'experimentació o amb certificats d'aeronavegabilitat restringit.

2. En la sol·licitud de declaració de conformitat per a les demostracions aèries de realització periòdica, s'han de detallar totes les operacions excepcionals que es prevegi efectuar durant el període temporal al qual correspongui la declaració instada, encara que no es realitzin totes en cada demostració concreta d'aquest període. A més, s'han d'assenyalar les velocitats màximes previstes per a qualsevol de les demostracions i el nombre aproximat de participants per demostració i per activitat. Respecte a l'horari, per a aquestes demostracions és suficient indicar en la sol·licitud l'hora d'inici i de finalització de cadascuna de les demostracions compreses en el període autoritzat.

Quan es tracti de demostracions aèries de realització periòdica complexes per la varietat o variabilitat de les presentacions previstes per a cadascuna d'aquestes i, en tot cas, quan hi hagi variacions significatives entre la informació global facilitada a la sol·licitud inicial i el programa final que s'han de desenvolupar en la demostració concreta, s'ha de presentar el programa final en el registre de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria amb una antelació mínima de 15 dies respecte a l'inici de la demostració.

En el cas de demostracions aèries de realització periòdica, si es preveu l'actuació de diferents directors o directors suplents en les diferents demostracions prèviament fixades, l'organitzador els ha d'incloure tots en la sol·licitud, i es pot determinar l'adscripció concreta de cadascun d'ells a cada demostració aèria en la mateixa sol·licitud o en un escrit presentat a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria amb 10 dies d'antelació a la data d'inici de cada demostració aèria.

Article 30. *Informes preceptius i verificació.*

1. L'Agència Estatal de Seguretat Aèria, abans de dictar la resolució corresponent, ha de recollir els informes següents:

a) Quan en la demostració estigui prevista la utilització d'un aeroport o quan pugui afectar el desenvolupament normal del trànsit comercial aeri, ha de sol·licitar al responsable de la gestió de l'aeroport o del trànsit aeri un informe sobre la possibilitat o les condicions d'utilització de l'espai aeri i dels aeroports afectats.

b) Quan la demostració s'hagi de celebrar en una base aèria o aeròdrom militar obert al trànsit civil o en un aeròdrom o aeroport d'utilització conjunta, civil i militar, ha de sol·licitar l'informe de l'Estat Major de l'Exèrcit de l'Aire amb la mateixa finalitat prevista a la lletra anterior.

c) Quan els exercicis de la demostració hagin de tenir lloc sobre superfícies aquàtiques, ports, pantans o platges i zones costaneres, ha de consultar la corresponent Administració pública competent en la matèria.

d) En tot cas, ha de sol·licitar informe, segons correspongui, al delegat o subdelegat del Govern de la comunitat autònoma o de la província on es pretengui realitzar la demostració, amb la finalitat que manifestin el que considerin oportú.

Els informes previstos en aquest apartat han de ser remesos a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria en el termini de quinze dies des de la recepció de la sol·licitud; en el cas que no es rebi dins aquest termini, es considera que no hi ha oposició a la sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica presentada per a la realització de la demostració aèria.

2. Si està prevista la participació en la demostració aèria d'aeronaus militars nacionals o estrangeres, s'ha de sol·licitar de l'Estat Major de l'Exèrcit de l'Aire la designació d'un enllaç segons el que preveu l'article 5.4.

3. En el curs de la tramitació de la sol·licitud de conformitat, l'Agència Estatal de Seguretat Aèria pot inspeccionar el lloc de la demostració per valorar sobre el terreny el compliment de les condicions establertes en aquest Reial decret, i s'ha de fer constar en la diligència les circumstàncies determinants de la viabilitat o inviabilitat de la proposta.

Així mateix, quan l'instructor de l'expedient o el personal que realitzi la inspecció ho consideri convenient, poden requerir l'acreditació documental de l'experiència de pilots i altres participants, la presentació de les seves llicències i habilitacions, així com els rebuts i la pòlissa de l'assegurança i la documentació que justifiqui el compliment de les condicions tècniques de les aeronaus.

Article 31. *Resolució.*

1. Correspon al director de l'Agència Estatal de Seguretat Aèria dictar la declaració de conformitat aeronàutica, que ha d'adoptar la forma de resolució.

2. La resolució sempre ha de ser motivada i ha de determinar, quan sigui procedent, les condicions específiques o excepcionals a què s'ha de subjectar la realització de la demostració aèria, inclosos, si s'escau, els vols que es realitzin fora de programa per promocionar-les i les persones designades com a director de la demostració i director suplent.

3. La notificació al sol·licitant de l'atorgament o denegació de la declaració de conformitat aeronàutica s'ha d'efectuar almenys amb set dies d'antelació a la data prevista per a l'inici de la demostració. La resolució posa fi a la via administrativa i contra aquesta els interessats hi poden interposar recurs potestatiu de reposició.

4. La resolució de declaració de conformitat aeronàutica també s'ha de comunicar al delegat o subdelegat del Govern, segons correspongui, de la comunitat autònoma o província en la qual es pretengui realitzar la demostració aèria i als serveis de trànsit aeri afectats.

CAPÍTOL IV

Assegurança de responsabilitat civil per a la participació en demostracions aèries

Article 32. *Disposicions generals.*

1. Al règim de responsabilitat que regula aquest capítol li és aplicable, en tot el que sigui procedent, el que preveu el capítol XIII «De la responsabilitat en cas d'accident» de la Llei 48/1960, de 21 de juliol, excepte quan hi hagi legislació especial que afecti el règim de responsabilitat dels participants, que es regeix per la seva normativa específica.

2. Com a assegurança de caràcter aeronàutic, l'assegurança aquí prevista només preveu la indemnització pels danys produïts per les aeronaus i altres participants en vol, com a conseqüència de l'actuació de qualsevol persona que treballi o actuï per a l'organitzador o en nom de l'organitzador, realitzant una activitat aeronàutica o de suport aeronàutic per a l'esdeveniment.

Per a l'avaluació d'altres responsabilitats conseqüència del caràcter d'espectacle públic pròpiament dit, com ara les derivades de danys ocasionats per les infraestructures i instal·lacions on es desenvolupa el festival o de les actuacions dels equips de suport no aeronàutic, cal atènyer-se al que requereix l'autoritat competent per autoritzar l'espectacle públic segons la legislació específica en la matèria.

3. Les quanties mínimes de l'assegurança de subscripció obligatòria que determina aquest Reial decret són per sinistre, sigui quin sigui el nombre d'afectats i reclamacions, i període de durada de la cobertura de l'assegurança.

4. L'assegurança per a la demostració aèria pot ser substituïda per un aval bancari o per qualsevol altra garantia prestada per bancs, caixes d'estalvis, cooperatives de crèdit o altres establiments financers de crèdit, que sigui suficient per respondre com a mínim de les indemnitzacions establertes en aquest capítol. En tot el que no preveu aquest apartat, l'aval o garantia s'ha de prestar en la forma i les condicions que estableix la normativa de contractes del sector públic.

Article 33. *Cobertura de l'assegurança per a la demostració aèria.*

1. Cada aeronau civil que participi en la demostració aèria, incloses les que realitzin exhibicions de vol o acrobàcies fora del programa de la demostració per tal de promocionar-la, ha de tenir assegurada la responsabilitat civil a tercers com a mínim amb la cobertura de l'assegurança obligatòria que estableix l'article 7 del Reglament (CE) núm. 785/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 21 d'abril de 2004, sobre els requisits d'assegurança de les companyies aèries i operadors aeris, incrementada amb les quanties mínimes següents:

a) 500.000 € per a cada aeronau participant de pes màxim a l'enlairament inferior a 500 kg i que no realitzi exhibicions d'acrobàcia aèria.

b) 1.500.000 € per a cada aeronau que realitzi exhibicions d'acrobàcia aèria amb velocitats iguals o inferiors a 250 km/h i que no inclogui exhibicions acrobàtiques amb avions reactors i per a cada aeronau amb un pes inferior a les 6 tones de pes màxim a l'enlairament.

c) 3.000.000 € per a cada aeronau que realitzi exhibicions d'acrobàcia aèria amb avions reactors o amb velocitats superiors a 250 km/h, i per a cada aeronau amb un pes igual o superior a 6 tones de pes màxim a l'enlairament.

2. Com a excepció, no estan obligats a incrementar la cobertura de la seva assegurança obligatòria del reglament esmentat a l'apartat anterior per a la seva participació en una demostració aèria:

a) Els globus aerostàtics.

b) Les aeronaus destinades al llançament de paracaigudistes, quan el sobrevol es realitzi a altituds superiors a 3.000 peus (aprox. 914,4 metres).

3. Qualsevol altre participant ha de disposar obligatòriament per participar en la demostració aèria d'una assegurança de responsabilitat civil a tercers amb una cobertura mínima de:

- a) 150.000 € per a ales delta, paracaigudes, parapents i aeromodels en vol circular.
- b) 250.000 € per a ales delta amb motor, parapents motoritzats i aeromodels radiocontrolats de menys de 10 kg i una velocitat màxima inferior a 200 km/h.
- c) 500.000 € quan es tracti d'aeromodels radiocontrolats de pes comprès entre 10 i 25 kg o quan s'hagin d'assolir velocitats superiors a 200 km/h.

4. Els increments de quantia establerts en aquest article sobre les cobertures mínimes de responsabilitat civil de les pòlisses primàries o de primer tram exigides pel Reglament (CE) núm. 785/2004 del Parlament Europeu i del Consell, de 21 d'abril de 2004, i la diferència, si s'escau, entre la cobertura mínima requerida per l'apartat 3 a altres participants i l'establerta per la seva legislació específica respectiva, han de ser garantits mitjançant la subscripció d'una assegurança per a la demostració aèria.

Aquesta assegurança pot ser subscripta per l'organitzador amb cobertura conjunta per a totes les aeronaus i aeromodels participants o ha de ser objecte de subscripció particular per a cada aeronau que formi part de la demostració.

La cobertura d'aquesta assegurança ha de quedar garantida, almenys, per al període de temps en què estigui previst el desenvolupament de la demostració.

5. Amb caràcter excepcional, l'assegurança per a la demostració aèria pot ser substituïda per l'ampliació de l'assegurança obligatòria de l'aeronau que garanteixi la cobertura dels increments de quantia assenyalats en aquest article.

Article 34. *Característiques de l'assegurança per a la demostració aèria.*

1. L'assegurança per a la participació en la demostració aèria té un caràcter diferenciat respecte a l'assegurança obligatòria per a aeronaus i altres participants, d'acord amb la normativa aplicable.

En els casos en què no sigui obligatori per la seva legislació específica la subscripció d'una assegurança de responsabilitat civil a tercers, l'assegurança per a la demostració aèria té la consideració d'assegurança primària o principal obligatòria de responsabilitat civil.

2. Sense perjudici del que disposa l'article 32.2, quan per a una demostració aèria en la qual participin globus juntament amb altres classes d'aeronaus, l'organitzador hagi subscrit l'assegurança per a la demostració conjunta per a tota l'exhibició, la cobertura de la pòlissa també és extensiva als globus.

3. L'assegurança subscripta per l'organitzador de la demostració ha de respondre dels danys produïts per les aeronaus i aeromodels en la realització dels vols de demostració autoritzats i no pot excloure els sinistres que siguin conseqüència de les operacions com acrobàcies aèries, vols en formació o qualsevol altre que l'aeronau realitzi amb motiu de la demostració.

4. Per acreditar la subscripció de l'assegurança per a la demostració aèria l'organitzador ha d'aportar, juntament amb la sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica per a la demostració, una còpia de la pòlissa d'assegurança i el rebut de prima abonat.

CAPÍTOL V

Infraccions i sancions

Article 35. *Responsabilitat dels participants de la demostració.*

1. En cas d'incompliment per part de l'organitzador, del director, del personal de vol i d'altres agents participants en la demostració, cal atènyer-se al que estableix en matèria d'infraccions i sancions el títol V de la Llei 21/2003, de 7 de juliol, de seguretat aèria. Per

al supòsit d'infracció greu es pot imposar la suspensió o limitació per a l'exercici d'aquest càrrec en aplicació de l'article 56 de l'esmentada Llei.

2. El director de la demostració i, si s'escau, el director suplent i cada pilot o paracaigudista que participi en la demostració han de respondre solidàriament del compliment dels requisits sobre qualificació tècnica que estableix l'annex II.

De forma també solidària han de respondre del compliment dels requisits per a les aeronaus especificats en aquest Reial decret els titulars o propietaris de les aeronaus participants i el director de la demostració o el director suplent.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

Aquest Reial decret es dicta a l'empara de la competència exclusiva que atribueix a l'Estat l'article 149.1.20a de la Constitució en matèria de control de l'espai aeri.

Disposició final segona. *Desplegament normatiu.*

El ministre de Foment ha de dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'aplicació d'aquest Reial decret.

En particular, es faculta el ministre de Foment per introduir en les condicions de caràcter tècnic que figuren en els annexos totes les modificacions que siguin necessàries per a la seva actualització en funció dels avenços de la tècnica aeronàutica i de conformitat amb la normativa internacional.

També es faculta el Ministeri de Foment per regular per reglament els pressupostos, requisits i condicions que ha de complir el director de la demostració aèria, així com el procediment de la seva acreditació.

Així mateix, s'habilita els ministres d'Economia i Hisenda i de Foment per actualitzar les quanties mínimes d'indemnització de l'assegurança per a la demostració aèria fixades en aquest Reial decret.

Disposició final tercera. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret entra en vigor al cap de dos mesos de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 11 de desembre de 2009.

JUAN CARLOS R.

El ministre de Foment,
JOSÉ BLANCO LÓPEZ

ANNEX I

Instruccions operatives per als participants (IOP) i programa de la demostració

1. Instruccions operatives per als participants (IOP).

a) Les IOP de la demostració han d'incloure, com a mínim, la informació següent:

1r Noms dels responsables de la demostració, organitzador, director i director suplent, amb els números de telèfon, fax i adreça de correu electrònic.

2n Lloc, data, hora i durada de la demostració.

3r Programa de la demostració previst i, quan correspongui, data i hora de la reunió o reunions informatives.

4t Croquis del lloc de la demostració on s'especifiqui l'àrea de presentació i les distàncies de separació dels espectadors.

5è Informació dels serveis de trànsit aeri sobre:

Arribada i sortida de les aeronaus.

Freqüència de ràdio i codi de transponedor.

Procediments operatius de la demostració.

6è Límits de les demostracions i mínims meteorològics aplicables.

7è Restriccions de vol locals.

8è Consideracions mediambientals.

9è Procediments d'emergència, consignes d'alerta en cas d'accident i indicació d'aeròdroms alternatius.

10è Serveis d'assistència en terra, procediments d'estacionament i de reposició de combustible.

b) Si ho considera necessari, el director d'una demostració ha de fer que els participants realitzin un reconeixement del lloc de la demostració i efectuïn els entrenaments que consideri oportuns.

c) El director de la demostració aèria pot convocar una reunió per impartir instruccions verbals abans que els vols comencin, el primer dia de la demostració i cadascun dels dies següents quan l'acte organitzat duri més d'un dia. Poden ser cridats a aquesta reunió, o assistir-hi per decisió pròpia, totes o algunes de les tripulacions participants i, si és possible, altres agents involucrats, com un representant del Servei de Trànsit Aeri, quan es disposi de l'aquest servei, un representant dels serveis d'emergència aeronàutics i l'enllaç designat pel Ministeri de Defensa segons el que preveu l'article 5.4 del Reial decret.

En el lloc de la reunió s'han d'exposar en un lloc visible les condicions establertes en la declaració de conformitat aeronàutica, i és responsabilitat del director de la demostració que amb les instruccions verbals quedin perfectament clares i definides les condicions.

Així mateix, en aquesta reunió el director de la demostració ha de confirmar les freqüències de ràdio i els codis de transponedor que s'han d'utilitzar i ha d'informar de les possibles variacions o aclariments sobre el programa, de les restriccions de vol, de les altures mínimes permeses per a cada exhibició, dels procediments per a les operacions de vol de la demostració, de les condicions meteorològiques reals i de les previsions durant el temps de la demostració, així com de qualsevol altra circumstància que consideri convenient.

El director de la demostració s'ha d'assegurar que els participants que, amb la seva aprovació, no hagin assistit a la reunió, coneguin les condicions de la declaració de conformitat de la demostració aèria i les incidències que puguin afectar el programa inicialment previst.

d) El pilot d'una aeronau que, per causes especials, voli directament al lloc de la demostració en el moment de realització de l'exhibició des d'un aeròdrom diferent, abans d'enlairar-se s'ha d'assegurar que ha rebut les instruccions escrites i verbals del director de la demostració aèria.

2. Programa de la demostració.

a) El programa de l'exhibició ha de recollir la planificació de la seqüència de les actuacions i la separació entre els vols tant en distància com en temps, així com el temps de presentació i els límits de les evolucions de cada aeronau.

b) Si durant el procediment de tramitació de la declaració de conformitat aeronàutica es plantegen canvis en el programa inicialment previst, el director ha de coordinar amb tots els participants i serveis afectats les modificacions introduïdes, comprovar que les previsions d'utilització de l'espai aeri que van ser sol·licitades siguin compatibles amb els canvis i els ha de comunicar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria.

c) En les demostracions aèries de realització periòdica, el director de la demostració ha de concretar el programa per a cada una de les exhibicions contingudes en el període autoritzat i assumir una especial responsabilitat respecte a l'ordre i la separació dels vols, el temps de cada actuació, i el control dels pilots i aeronaus participants, dins de tots els proposats i acceptats amb caràcter general per a tot el període.

d) En el transcurs de la demostració, i en tot cas sempre que no suposi una alteració de les condicions publicades en el NOTAM, el director pot modificar el programa previst per a les presentacions incloses en la demostració, però no pot incloure noves presentacions a les formalment comunicades.

ANNEX II

Qualificació tècnica dels participants en la demostració

1. Qualificació i experiència del personal de vol.

a) Els pilots que pretenguin participar en una demostració aèria han d'acreditar documentalment davant el director de la demostració la qualificació i el grau mínim d'experiència que estableixen els paràgrafs següents:

1r Pilots d'aeronaus acrobàtiques: qualificació per realitzar maniobres acrobàtiques d'acord amb els diferents graus de destresa esportiu, intermedi, avançat i il·limitat de la Reial Federació Aeronàutica Espanyola o els seus equivalents definits per la Comissió Internacional d'Acrobàcia Aèria de la Federació Aeronàutica Internacional.

Els pilots amb graus de destresa esportiu, intermedi i avançat només poden realitzar les maniobres per a les quals estiguin qualificats segons els programes oficials.

2n Pilots d'avions ultralleugers: un total de 100 hores de vol en ultralleuger, de les quals no menys de 50 han de ser com a pilot al comandament d'un ultralleuger de tres eixos, o bé d'un ultralleuger amb desplaçament del centre de gravetat (DCG), segons el tipus aeronau que s'hagi d'utilitzar per a la demostració.

3r Pilots d'avió, helicòpters i autogirs: un total de 200 hores de vol, de les quals no menys de 100 han de ser com a pilot al comandament d'un avió, helicòpter o autogir, segons els casos.

4t Pilots de velers: un total de 100 hores de vol com a pilot al comandament d'un veler.

5è Pilots de motovelers: un total de 200 hores de vol en avió o veler, de les quals no menys de 100 han de ser com a pilot al comandament d'un motoveler.

6è Pilots de globus amb un volum no superior a 3.400 metres cúbics: un total 50 hores de vol lliure en globus, de les quals no menys de 25 han de ser com a pilot al comandament d'un globus d'aire calent o de gas, segons el cas.

7è Pilots de globus amb un volum superior a 3.400 metres cúbics: un total 100 hores de vol lliure en globus.

8è Pilots de dirigible d'aire calent: un total de 100 hores de vol, en dirigibles o globus, de les quals no menys de 25 han de ser com a pilot al comandament d'un dirigible d'aire calent.

9è Pilots de dirigibles de gas amb un volum no superior a 2.000 metres cúbics: un total de 100 hores de vol en dirigibles o globus, de les quals no menys de 50 han de ser com a pilot al comandament d'un dirigible de gas.

10è Pilots de dirigibles de gas amb un volum igual o superior als 2.000 metres cúbics: un total de 200 hores de vol en dirigibles o globus, de les quals no menys de 100 han de ser com a pilot al comandament d'un dirigible de gas.

11è Pilots de paracaigudes motoritzats (paramotors): tenir la qualificació de la Reial Federació Aeronàutica Espanyola de pilot il·limitat de paramotor o un mínim de 200 hores de vol de pilot al comandament d'un paramotor.

12è Pilots d'ala delta no motoritzada o de parapent: un mínim de 200 hores de vol com a pilot al comandament en ala delta o parapent, segons correspongui. La Federació Aeronàutica Esportiva corresponent ha d'informar de l'aptitud del pilot per realitzar la demostració proposada.

13è Paracaigudistes:

Quan sigui l'únic paracaigudista participant en la demostració: un mínim de 200 salts.

El cap d'un equip de paracaigudisme: un mínim de 200 salts.

Cadascun dels altres membres de l'equip: un mínim de 100 salts.

14è Aeromodelistes: han de tenir la qualificació que preveu la reglamentació vigent per pilotar l'aeromodel de què es tracti en presència de públic, o acreditar les exigències d'aptitud o experiència que requereixin la Reial Federació Aeronàutica Espanyola o la federació autonòmica corresponent.

b) Experiència recent.

Cada participant ha de poder justificar davant el director de la demostració aèria la realització, en els tres mesos anteriors a la demostració, de tres enlairaments i tres aterratges com a pilot al comandament amb el mateix model d'aeronau que ha d'utilitzar en la demostració aèria, així com un entrenament recent del programa de maniobres proposat.

Per als paracaigudistes s'exigeix una experiència recent de tres salts amb el mateix model de paracaigudes els tres mesos anteriors a la data de la demostració.

El director de la demostració pot acceptar que les condicions d'experiència recent dels apartats anteriors es compleixen quan els participants hagin realitzat pràctiques en un altre tipus d'aeronau representatiu de la mateixa classe que aquella que ha d'utilitzar en la demostració, quan no sigui lògic esperar que el pilot hagi fet pràctiques en aquesta última, ja sigui per raó de l'antiguitat o de les característiques especials de l'aeronau, o per les condicions restrictives en què es pot deixar que aquesta voli.

2. Acreditació dels requisits del personal i de les aeraus.

a) Els participants en una demostració aèria han de facilitar al director de la demostració i, si és requerit per a la seva inspecció, a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria, la documentació següent:

1r La llicència de pilot en vigor amb les habilitacions corresponents.

2n La documentació pertinent que acrediti la seva experiència, mitjançant el llibre de vols, certificacions autoritzades, etc.

Les comissions corresponents de les federacions aeronàutiques esportives han d'emetre certificació o informe escrit per justificar:

El grau de destresa dels pilots d'acrobàcia aèria.

L'experiència dels paracaigudistes.

Aptitud per a la seva actuació en públic dels pilots d'ala delta no motoritzada o de parapent, i d'aeromodelisme.

3r La pòlissa de l'assegurança per a la demostració aèria o, si s'escau, la documentació acreditativa de la garantia financera constitutiva.

4t Els certificats de matrícula i d'aeronavegabilitat.

5è Per a les demostracions en vol de parapents, paracaigudes motoritzats, ales delta, aeromodels, així com dels equipaments dels paracaigudistes: la certificació d'ideïtat per a la seva utilització en demostracions públiques emesa per la federació esportiva o organisme competent per al control que en cada cas correspongui.

6è Altra documentació pertinent relativa al personal de vol o a l'aeronau, que sigui requerida per l'Agència Estatal de Seguretat Aèria o pel director de la demostració.

b) Si a un aspirant a participar en la demostració aèria no li és possible acreditar documentalment l'experiència requerida en aquest annex o si, en qualsevol cas, el director de la demostració ho considera necessari, li pot exigir la verificació pràctica de la seva destresa.

c) El director de la demostració i, si s'escau, el director suplent, i cada pilot o paracaigudista que participi en la demostració han de respondre solidàriament del compliment dels requisits que estableix aquest annex.

De manera també solidària han de respondre els titulars o propietaris de les aeronaus participants i el director o el director suplent del compliment del que requereix aquest annex.

ANNEX III

Zones i límits de la demostració. Condicions meteorològiques

1. Aeronaus amb motor (avions, helicòpters, ULM) i planadors.

a) Les distàncies mínimes de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i la velocitat són les següents:

TAULA 1

Distància de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i velocitat per a aeronaus amb motor i planadors

Velocitat màxima per a la demostració en km/h/h ¹	Tipus de demostració	
	Passades paral·leles al públic	Acrobàcies
Menys de 100 nusos (185 km/h)	50 m	100 m
100 - 199 nusos (185 - 370 km/h)	100 m	150 m
200 - 299 nusos (370 - 550 km/h)	150 m	200 m
300 - 399 nusos (550 - 740 km/h)	200 m	250 m
Més de 400 nusos (740 km/h)	200 m	300 m

1 Nota: en aquest annex, la conversió de nusos a km/h s'ha fet per aproximació.

El director de la demostració aèria pot permetre una distància de separació inferior en les demostracions d'helicòpters en vol estacionari.

Els pilots que participin en la demostració s'han d'assegurar que els girs i les maniobres sempre es portin a terme de manera que:

1r L'aeronau no infringeixi, sota cap circumstància, les distàncies de separació que estableix la taula 1.

2n S'apliquin els marges adequats quan, durant una exhibició, una aeronau tingui un vector velocitat cap als espectadors.

3r Es tinguin degudament en compte els efectes de qualsevol component de vent en contra dels espectadors.

4t Quan les aeronaus volin en formació, la distància mínima de separació ha de ser determinada per l'aeronau que voli més a prop de la línia de demarcació dels espectadors.

b) Altures mínimes.

1r El pilot que participi en una demostració aèria no ha de fer passades ni maniobres acrobàtiques a una altura mínima inferior a 200 peus (aproximadament 60 metres) sobre el nivell del sòl, llevat que la categoria a la qual correspongui, de conformitat amb el que preveu la Federació Aeronàutica Internacional, només li permeti sobrevolar a una altura mínima superior a aquesta, cas en què no pot baixar per sota d'aquesta.

Excepcionalment l'Agència Estatal de Seguretat Aèria pot autoritzar un pilot perquè realitzi una exhibició a una altura inferior a la fixada en el paràgraf anterior, sempre que el pilot pugui acreditar la seva habilitat i experiència per efectuar aquests vols.

2n Aquesta disposició no s'aplica en el moment en què l'aeronau s'enlaira o aterri en el lloc de l'exhibició, amb la condició que la fase de demostració no comenci per sota de l'altura mínima permesa o hagi finalitzat abans que l'aeronau assoleixi aquestes altures. Tampoc s'aplica als helicòpters quan estan suspesos en l'aire durant una part de l'exhibició.

3r Quan ho recomanin raons de seguretat, l'autoritat aeronàutica pot elevar l'altura mínima exigida per a la realització de la demostració, i hi ha d'incloure aquesta previsió en la declaració de conformitat aeronàutica.

4t Així mateix, per raons de seguretat el director de la demostració aèria pot exigir a un pilot que porti a terme el seu programa, en tot o en part, a una altura mínima superior a la fixada o, fins i tot, prohibir totalment o parcialment el programa de maniobres previst.

5è El director de la demostració aèria és el responsable de notificar a tots els pilots les altures mínimes per a la demostració, amb instruccions tant per escrit com verbals.

c) Velocitats màximes.

En una demostració aèria el pilot de demostracions no ha de volar a velocitats superiors a 600 nusos (1.110 km/h) o Mach 0.9, i per tant s'ha d'assegurar de no iniciar cap maniobra que pugui produir un espetec sònic imprevist.

2. Globus i dirigibles.

a) Les distàncies mínimes de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i condicions de sobrevol són les següents:

TAULA 2

Distància de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i velocitat per a globus tripulats i dirigibles

Tipus de demostració	Separació entre la LDD i la LDE	Altura mínima AGL i condicions de sobrevol del públic
Vol captiu.	15 m	–
Vol lliure, enlairaments des de la zona de demostració.	30 m	10 m per a sobrevol en ascensió 5 metres sobre obstacles.
Vol lliure, aterratge a la zona de demostració.	50 m	10 m 5 m sobre obstacles.

La distància de separació a la LDE es mesura prenent com a referència de partida el punt més pròxim de la base de la barqueta amb el globus a terra en posició vertical.

Quan participin diversos globus, la distància mínima de separació s'ha de prendre des del globus o els globus que estiguin més pròxims de la línia, o si s'escau, de les diferents línies de demarcació dels espectadors.

El director de la demostració pot acordar la disminució de la distància de separació entre LDD i LDE en els enlairaments i aterratges de globus lliures quan el rumb dels globus en els vols de demostració afavoreixi el seu allunyament del públic i també en situacions de vent en calma.

Quan es consideri viable la disminució de les distàncies de separació, abans de prendre la decisió, el director de la demostració, amb la suficient antelació, ha de consultar, acordar i coordinar l'operació amb tots i cadascun dels pilots d'aerostació afectats.

En tot cas, les distàncies de separació entre LDD i LDE mai han de ser inferiors a 20 i 30 metres per a maniobres d'enlairament i aterratge, respectivament.

Amb vents de velocitats superiors a 10 km/h les distàncies s'incrementen almenys un 50%.

b) S'ha de delimitar i senyalitzar l'àrea de presentació, i no es permet l'accés no controlat del públic al globus o als vehicles que van amb aquests. Excepte per a les demostracions de globus captius amb accés del públic fins a aquests, l'àrea de demostració i l'espai de separació entre aquesta i la LDE ha d'estar lliure de públic.

c) El pilot és responsable de garantir que el seu globus sigui inflat, amarrat i tripulat de conformitat amb les normes reglamentàries.

1r Per a la inflada de globus d'aire calent s'han de mantenir les següents distàncies mínimes de separació del públic:

En els dos costats de la vela del globus, una distància no inferior a 20 metres des del punt mitjà d'un eix longitudinal imaginari que recorregués la vela.

A sotavent, 20 metres des de l'extrem de la vela.

A la zona de la barqueta la distància mínima de separació ha de ser de 10 metres respecte als cremadors enganxats a la barqueta en la posició estirada.

2n Quan s'inflin globus o dirigibles de gas, la distància mínima de separació entre qualsevol part del dirigible i la LDE ha de ser de 100 metres.

d) Demostracions de globus captius amb accés del públic fins a aquests.

1r Quan en les demostracions de globus captius es pretengui permetre l'aproximació del públic fins a la barqueta dels globus, l'accés s'ha de fer de manera ordenada i controlada per personal responsable.

S'ha de marcar i senyalitzar prèviament el camí d'entrada i sortida que ha d'estar situat a sobrevent del globus. Quan es tracti d'arribar de forma consecutiva a diversos globus, s'ha de planificar un recorregut o circuit únic.

2n En el cas d'exhibicions de globus captius en què es prevegi realitzar ascensions i suspensions obertes al públic assistent, es requereixen les condicions complementàries següents:

L'aeronau utilitzada per a aquestes ascensions ha de disposar d'assegurança de passatgers i complir els requisits tècnics exigits per realitzar el transport de passatgers.

El pilot responsable de les operacions, o coordinador d'aquestes ascensions i suspensions, ha de tenir una experiència mínima de 100 hores de vol en globus i estar autoritzat per transportar passatgers. En totes les ascensions amb públic a bord ha d'anar sempre en l'aeronau un pilot de globus.

3r Per a qualsevol de les demostracions anteriors amb accés de públic, s'ha de tenir cura i vigilar especialment l'amarratge segur del globus en els seus tres ancoratges. En cap cas s'ha de permetre que el públic se separi del camí assenyalat, i hi ha d'haver sempre, a més de la tripulació necessària o convenient per a l'operació aeronàutica, com a mínim una altra persona de l'organització que s'ocupi de guiar i controlar l'entrada i sortida del públic al globus.

e) Quan les demostracions d'aerostació es realitzin dins d'un programa més ampli que reculli demostracions aèries d'altres classes d'aeronaus, els globus captius s'han

d'ubicar de manera que no interfereixin els altres vols de demostració. Igualment, s'han de planificar els circuits de les altres aeronaus de manera que no es generin turbulències sobre la zona dels globus captius.

En el cas de demostracions de globus captius amb accés obert al públic que es programin juntament amb altres vols de demostració, la zona d'emplaçament dels globus ha de complir les condicions establertes anteriorment en aquest apartat i, a més d'estar ben senyalitzada, s'ha de situar suficientment separada de l'àrea de presentació que s'hagi d'utilitzar per a les altres demostracions, en la qual està prohibida l'entrada de públic.

Si està previst efectuar vols en globus lliure dins d'una demostració aèria, s'ha de garantir que aquests es realitzin de forma coordinada, mantenint la separació adequada amb altres vols, tant en la distància com en el temps.

3. Paracaigudisme i parapent sense motor.

a) El lloc designat per a l'aterratge dels paracaigudistes i dels pilots de parapent sense motor pot estar situat dins l'àrea de la demostració aèria o en un lloc separat que sigui utilitzat per a les altres exhibicions en vol.

L'àrea reservada a l'aterratge d'aquests participants ha d'estar ben senyalitzada per a la seva fàcil identificació pels paracaigudistes o parapentistes. En cas d'estar fora de l'àrea de la demostració, també ha de quedar perfectament definida la LDE fins a la qual es permet l'accés del públic, que s'ha de marcar o senyalitzar mitjançant cordes, cintes, tanques, etc.

En tot cas, qualsevol punt de l'àrea reservada per a l'aterratge dels paracaigudistes o dels parapentistes ha de distar com a mínim 15 metres de la LDE, de manera que cap paracaigudista aterri a menys de 15 metres d'un espectador.

b) Durant tot el descens s'ha d'establir i mantenir contacte per ràdio entre l'aeronau des de la qual salten, el coordinador que hi hagi a terra i el servei de control de trànsit aeri, si aquest s'ha previst. Quan això no sigui viable, s'ha d'utilitzar un sistema de senyalització terra-aire autoritzat.

Els pilots de parapent han de mantenir contacte per ràdio amb el director de la demostració o, si s'ha previst, amb el coordinador d'operacions a terra.

c) Els paracaigudistes s'han d'assegurar que els paracaigudes principals es despleguen completament a una altura mínima aproximada de 500 metres sobre el nivell del sòl.

Durant el descens dels paracaigudistes i parapentistes les hèlixs, turbines o pales dels helicòpters no han d'estar en moviment sota cap circumstància i no hi pot haver a l'àrea de salt cap aeronau en l'aire per sota del nivell dels paracaigudistes i parapentistes.

d) Està permès el sobrevol dels espectadors en els casos següents:

1r Les aeronaus que transportin un equip de paracaigudistes quan s'estiguin situant per al llançament de l'equip poden sobrevolar la zona reservada per als espectadors i la ZAA, però mai per sota de 600 metres sobre el nivell del sòl, segons preveu el Reglament de circulació aèria.

2n Els paracaigudistes i parapentistes durant el descens poden sobrevolar les zones dels espectadors o la ZAA però mai per sota de 10 metres AGL/MSL.

4. Aeromodelisme.

Les distàncies mínimes de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i pes de l'aeromodel són les següents:

TAULA 3

Distància de separació entre LDE i LDD segons el tipus de demostració i pes de l'aeromodel

Aeromodel	Pes de l'aeromodel (kg)	Distància de separació entre la LDD i la LDE
Vol circular	Tots	10 m
Radiocontrolat (motor de pistó)	Menys de 10 kg	30 m
	Entre 10 kg i 25 kg	50 m
Radiocontrolat (turbina de gas)	Tots	75 m

Per a l'exhibició d'aeromodels radiocontrolats de més de 3 metres d'envergadura i/o un pes superior als 25 kg, les distàncies de separació previstes a la taula 3 han d'augmentar com a mínim 25 metres. També han d'augmentar en aquesta distància quan s'hagin d'assolir velocitats superiors als 200 km/h.

Amb caràcter general, en les demostracions de ràdio control, per augmentar les condicions de seguretat i deixar màxima llibertat de maniobres als aeromodels que realitzen l'exhibició, la zona reservada als espectadors s'ha de situar només en un costat respecte a l'emplaçament de l'àrea de presentació. En cap cas hi poden haver espectadors a la prolongació de la pista, ni en el sector d'aproximació ni en el d'enlairament.

En les demostracions d'aeromodelisme de vol circular, l'àrea de presentació ha d'estar tancada en tot el seu perímetre amb una malla de suficient resistència i d'almenys 2 metres d'altura per evitar que accidentalment un aeromodel pugui sortir de l'àrea de presentació; la malla ha de coincidir amb la LDD. En les demostracions de vol circular es pot preveure la situació del públic al voltant de tota l'àrea de presentació, però sempre a partir de la LDE.

Tant en vol circular com en ràdio control, la LDE s'ha de delimitar de forma segura mitjançant cordes, cintes, tanques o mitjançant altres mètodes que impedeixin el pas del públic.

Els vols dels aeromodels s'han de realitzar amb la separació adequada respecte a les altres exhibicions en vol de la demostració, tant en la distància com en el temps.

5. Mínims meteorològics.

a) Condicions mínimes meteorològiques per a la realització de demostracions aèries per aèroaeronaus amb motor i planadors.

TAULA 4

Condicions meteorològiques mínimes

Aeronaus	Tipus de demostració aèria	Mínims meteorològics		
		Base de núvols (m)	Visibilitat (km)	
V/STOL, aeronaus d'ala giratòria, i altres aeronaus amb velocitats de pèrdua inferiors a 50 nusos (90 km/h).	Passades o acrobàcies planes.	Aeronau única.	150	1,5
		Formacions.	150	3
	Exhibicions acrobàtiques completes.	Aeronau única.	150	3
		Formacions.	240	5
Altres aeronaus.	Passades o acrobàcies planes.	Aeronau única.	150	3
		Formacions.	240	5
	Exhibicions acrobàtiques completes.	Aeronau única.	300	5
		Formacions motor pistó.	300	5
	Formacions reactors.	450	8	

b) El director de la demostració s'ha de responsabilitzar que les demostracions d'aerostació només es realitzin en condicions meteorològiques favorables. Pot cancel·lar totalment o parcialment les demostracions amb globus i dirigibles quan la velocitat del vent superi els 18 km/h (10 nusos) i no les ha de permetre per a velocitats superiors als 30 km/h (16 nusos).

c) No està permès el vol dels models radiocontrolats en cas de pluja forta o tempesta, o quan la velocitat del vent superi els 25 nusos (45 km/h), o quan la visibilitat sigui inferior als 500 metres.

ANNEX IV

Sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica

I. Documentació que s'ha d'adjuntar a la sol·licitud

1. En compliment del que disposa l'article únic del Reial decret 522/2006, de 28 d'abril, pel qual se suprimeix l'aportació de fotocòpies de documents d'identitat en els procediments administratius de l'Administració General de l'Estat i dels seus organismes públics vinculats o dependents, és necessari el consentiment del sol·licitant perquè les seves dades d'identitat personal puguin ser consultades pel sistema de verificació de dades d'Identitat per l'òrgan instructor, consentiment que ha de constar a la sol·licitud d'iniciació del procediment o a qualsevol altra comunicació posterior.

En cas que no hi consti el consentiment, s'ha de presentar una fotocòpia del document que acrediti la identitat de l'organitzador o el seu representant (document nacional d'identitat, o targeta equivalent dels estrangers residents en el territori espanyol, de l'organitzador si es tracta d'una persona física, o del codi d'identificació fiscal per al cas de persones jurídiques juntament amb l'acreditació de la persona física que la representi). A més, s'hi ha d'adjuntar una fotocòpia del DNI o el NIE del director i del director suplent de la demostració.

No és necessària la presentació d'aquesta documentació quan no hi hagi hagut cap modificació i estiguin en poder de l'Administració General de l'Estat, cas en què el sol·licitant es pot acollir al que estableix l'article 35.f) de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, sempre que faci constar, per escrit, la data i l'òrgan o dependència en què van ser presentats i quan no hagin transcorregut més de cinc anys des de la finalització del procediment al qual corresponguin.

2. Gràfic de dimensions i distàncies en proporcions reals, de les instal·lacions i de la zona afectada per la demostració aèria que compregui:

a) Delimitació perimetral de l'àrea de la demostració amb senyalització, si s'escau, del següent:

1r Superfícies d'enlairament i aterratge de les aeronaus de la demostració.

2n En els casos pertinents, l'eix de presentació, marcant i delimitant en metres la línia recta més curta entre l'eix i la LDD.

3r La situació de la «caixa» de realització de les maniobres acrobàtiques. Aquesta caixa imaginària s'ha d'ajustar a l'estàndard definit per la Federació Aèria Internacional.

4t La zona reservada per a l'exhibició d'aerostació, la prevista per a l'aterratge de paracaigudistes o parapentistes, i la reservada per a pràctiques d'aeromodelisme. En els casos d'exhibició d'unitats d'extinció d'incendis, també s'ha de senyalitzar l'àrea reservada per al llançament d'aigua.

5è Qualsevol estructura existent a la zona que pugui incidir o s'hagi de conèixer per a la segura planificació i realització de les operacions de la demostració aèria.

b) Situació dels dipòsits de combustible per a aeronaus.

c) Delimitació de la zona de protecció mitjançant el traçat de les línies de demarcació dels espectadors (LDE) i les línies de demarcació de la demostració (LDD). S'ha

d'assenyalar i delimitar en metres la menor distància en línia recta entre totes dues, així com l'existent a la zona més pròxima a la d'ubicació dels espectadors.

d) Definició de les zones destinades als espectadors i les d'aparcament públic d'automòbils (ZAA).

e) Senyalització dels accessos i sortides de la zona reservada al públic, i sortides d'evacuació d'aquest en cas d'emergència.

f) Ubicació dels serveis d'emergència: equips d'extinció d'incendis, ambulàncies i serveis mèdics, i els equips d'informació i megafonia.

g) Informació i senyalització de qualsevol altre element que no consti en aquesta relació i que es consideri important en una determinada demostració aèria.

3. Imatges fotogràfiques:

a) Imatge de visualització en un entorn aproximat de 3 km des del centre de l'àrea de presentació, on puguin incidir les operacions aèries de la demostració,

b) Imatge de més detall comprensiva de l'àrea de demostració, zona de protecció, i de la zona reservada al públic i a l'aparcament de vehicles.

S'han de marcar els possibles obstacles existents en l'entorn i l'altura d'aquests.

4. Traçat gràfic del circuit o circuits d'espera que s'han d'establir en el lloc concret de la demostració aèria, amb detall de l'evolució de les aeronaus per posicionar-se a la porta d'inici de la seva exhibició i per a l'abandonament de l'àrea de demostració una vegada finalitzada aquesta. En aquests circuits s'han de complir els mínims d'altitud establerts per a vol VFR en el llibre II punt 2.4.6 del Reglament de la circulació aèria.

5. Autorització d'ús de pistes o instal·lacions no obertes al trànsit aeri per a l'operació de les aeronaus de la demostració.

En cas que el projecte inclogui l'ús de pistes o instal·lacions no obertes al trànsit aeri, amb la sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica de la demostració aèria s'ha d'aportar el justificant de la petició presentada a l'òrgan competent per a l'autorització de les pistes i instal·lacions.

Si aquesta autorització s'està gestionant, s'ha d'aportar una còpia de la petició que l'organitzador, amb antelació suficient, ha d'haver cursat a l'òrgan competent.

L'autorització de la pista o instal·lació no oberta al trànsit aeri per al seu ús en la demostració, emesa per l'òrgan competent ha de constar en l'expedient de conformitat de la demostració aèria almenys amb 15 dies d'antelació a la realització de la demostració.

6. Quan per a la realització de la demostració aèria se sol·liciti el tancament temporal al trànsit aeri d'un aeròdrom o aeroport, s'ha d'aportar l'autorització del titular, de l'operador autoritzat o del director, segons correspongui, de l'aeròdrom o aeroport.

Si aquesta autorització s'està gestionant, s'ha d'aportar una còpia de la petició que l'organitzador, amb antelació suficient, ha d'haver cursat al responsable corresponent de l'aeròdrom o aeroport.

Aquesta autorització ha de constar en l'expedient de conformitat de la demostració aèria amb una antelació d'almenys 15 dies respecte a la realització de la demostració.

7. Si la demostració aèria afecta vies o espais públics, s'ha de presentar juntament amb la sol·licitud, la conformitat de l'ajuntament o ajuntaments respectius. No és necessari aquest requisit quan la mateixa Administració municipal sigui l'entitat organitzadora de la demostració aèria.

8. Documentació acreditativa de la vigència de les assegurances aèries o, si s'escau, de les garanties financeres substitutives.

a) Pòlisses de l'assegurança obligatòria i de l'assegurança per a la demostració aèria i justificants del pagament de les primes.

En cas de no disposar en aquell moment de la pòlissa definitiva, s'ha d'aportar la proposició de l'assegurança o almenys el document de la sol·licitud. La còpia de l'assegurança per a la demostració aèria en vigor i la del rebut de pagament de la prima han de constar en l'expedient de conformitat de la demostració aèria amb una antelació d'almenys 15 dies respecte a la realització de la demostració.

b) Quan l'assegurança per a la demostració la contracti directament cada aeronau o un altre participant han de disposar d'aquesta i, acreditar-ho dins el termini de tramitació de l'expedient, mitjançant l'aportació d'una còpia de la pòlissa corresponent i del rebut de pagament de la prima.

A més, en aquests supòsits de subscripció particular de l'assegurança, s'ha de presentar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria amb una antelació mínima d'un mes respecte a la realització de la demostració aèria, el certificat del director de la demostració en el qual doni constància que totes les aeronaus i els altres participants disposen de l'assegurança obligatòria per participar en la demostració aèria amb la cobertura mínima per a cada cas que estableix aquest Reial decret.

c) Per a les demostracions aèries de realització periòdica en les quals s'opti per la subscripció per l'organitzador de l'assegurança per a la demostració aèria, a l'inici del període temporal per al qual es requereixi la declaració de conformitat aeronàutica, s'ha de presentar, juntament amb la sol·licitud, la còpia de la pòlissa de l'assegurança que inclogui tot el període i del justificant o rebut del pagament de la prima. Si el pagament de la prima es realitza de manera individualitzada per a cada demostració del període en qüestió, el rebut de pagament ha de constar a l'Agència Estatal de Seguretat Aèria amb almenys 15 dies d'antelació a la realització de l'esdeveniment.

Quan en aquestes demostracions de realització periòdica s'opti per la subscripció particular de l'assegurança per a cada aeronau amb les quanties de cobertura de la seva assegurança obligatòria incrementades en les quanties corresponents de l'article 33, hi és aplicable l'apartat b) anterior, però el certificat d'un dels directors proposats, com a mínim, s'ha de presentar únicament a l'inici del període temporal per al qual es requereixi la declaració de conformitat aeronàutica, i sempre abans d'un mes de la data prevista per a la primera demostració del període. És responsabilitat del director de cada demostració inclosa en l'autorització global comprovar que l'assegurança està vigent per a cadascun dels participants en el moment de realització de la demostració.

d) En el cas que s'hagi optat per la subscripció de garanties financeres substitutives, la documentació a aportar és la que estableix la normativa aplicable.

AGÈNCIA ESTATAL DE SEGURETAT AÈRIA

II. Model sol·licitud de declaració de conformitat aeronàutica

SOL·LICITUD DE DECLARACIÓ DE CONFORMITAT AERONÀUTICA**DADES DE L'ESDEVENIMENT**

Nom o tipus d'acte:.....

Lloc¹

Data:.....

DADES DE L'ORGANITZADOR

Nom de la persona o entitat organitzadora

DNI/NIE/CIF

Representant de l'organitzador davant les autoritats administratives

- Nom i cognoms, i DNI/NIE.....
- Càrrec o relació amb l'organitzador.....
- Adreça.....
- Telèfon, fax i correu electrònic.....

 Marqueu amb una X en cas de **no** autoritzar AESA a efectuar les notificacions per via fax. Marqueu amb una X en cas d'autoritzar AESA perquè les dades d'identitat personal puguin ser consultades pel sistema de verificació de dades d'identitat.**RELACIÓ DE LA DOCUMENTACIÓ QUE S'ADJUNTA:**

- Proposta de director de la demostració. Proposta de director suplent.
- Dades per a delimitació i coordinació de l'espai aeri afectat per la demostració.
- Gràfic i fotografies de la zona afectada per la demostració aèria.
- Circuit o circuits d'espera per a posicionament i sortida de les aeronaus de la demostració.
- Autorització o conformitat del titular, operador o director de l'aeròdrom².
- Autorització o sol·licitud d'autorització d'ús de pistes eventuais per a l'operació de les aeronaus de la demostració.³
- Informació de serveis de seguretat i de disponibilitat de combustible d'aeronaus.
- Còpia de la pòlissa de l'assegurança per a la demostració aèria i dels justificants de pagament de les primes o, si s'escau, documentació acreditativa de la garantia financera substitutiva.
- Programa de la demostració.
- Dades relatives als pilots i aeronaus participants.
- Altres⁴

.....

..... /..... /.....

Signat, Sr./Sra.

⁵**SR./SRA. DIRECTOR DE L'AGÈNCIA ESTATAL DE SEGURETAT AÈRIA. MINISTERI DE FOMENT**¹ Indiqueu-hi el nom concret del lloc (aeròdrom, altres instal·lacions, paratge etc.), municipi i província² Aporteu-ho només quan se sol·liciti el tancament temporal al trànsit aeri de l'aeròdrom de què es tracti.³ Només s'ha d'aportar si voleu obtenir les autoritzacions especials d'utilització.⁴ Especifiqueu-los.⁵ Indiqueu-hi, si s'escau, la relació o càrrec que s'ocupa a l'entitat organitzadora

AGÈNCIA ESTATAL DE SEGURETAT AÈRIA

PROPOSTA DE DIRECTOR SUPLENT DE LA DEMOSTRACIÓ AÈRIA

Nom i cognoms

DNI/NIE

Adreça

Telèfon i adreça correu electrònic.....

Ocupació actual.....

Lloc de treball.....

DADES DE FORMACIÓ ACADÈMICA I EXPERIÈNCIA RELACIONADES AMB EL CÀRREC

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

DECLARACIÓ DE RESPONSABILITAT

Declaro que he efectuat el reconeixement del lloc proposat per a la demostració aèria del dia a....., que conec el programa previst i que totes les dades de la sol·licitud són certes.

Accepto assumir el càrrec i les responsabilitats que em competeixen com a director suplent de la demostració.

Em comprometo a respectar quan em correspongui tots els termes que s'especifiquin en la declaració de conformitat aeronàutica i igualment quan sigui de la meva competència, a executar les eventuals de paralització dels vols que prenguin l'autoritat ATS, AESA i, si s'escau, les forces de seguretat de l'Estat.

....., de/d'..... de.....

Signat.....

AGÈNCIA ESTATAL DE SEGURETAT AÈRIA

COORDINACIÓ DE L'ESPAI AERI⁶:

- PUBLICACIÓ D'AVÍS A LA NAVEGACIÓ AÈRIA (NOTAM)
- PUBLICACIÓ DE ZONA TEMPORAL RESTRINGIDA
- COORDINACIÓ ATS LOCAL
- TANCAMENT TEMPORAL DE L'AERÒDROM.....

DADES PER A LA COORDINACIÓ

- ZONA: coordenades geogràfiques (WGS-84):.....
.....
Ràdio (per delimitar un cercle d'espai aeri):.....
Altitud (FT MSL):.....
- DATA
- HORA COMENÇAMENT (UTC)
- HORA FINALITZACIÓ (UTC)
- AERÒDROM BASE PER A LES OPERACIONS DE SORTIDA I RETORN DE LES AERONAUS DE LA DEMOSTRACIÓ.....
- AERÒDROMS ALTERNATIUS:.....
- CLASSES D'AERONAUS PARTICIPANTS:.....
- NOMBRE TOTAL D'AERONAUS.....
- EXERCICIS PREVISTOS.....
.....

ENTRENAMENTS A LA ZONA DE LA DEMOSTRACIÓ⁷:

- DATA
- HORA COMENÇAMENT (UTC)
- HORA FINALITZACIÓ (UTC).....
- NRE. TOTAL I CLASSES D'AERONAUS PARTICIPANTS:.....
.....
- EXERCICIS PREVISTOS.....
.....

⁶ Marqueu amb una X la forma de coordinació que proposa, i especifiqueu, si s'escau, l'AD per al qual es pretén el tancament temporal al trànsit aeri.

⁷ Només quan sigui procedent la publicació de NOTAM per a la coordinació dels entrenaments.

AGÈNCIA ESTATAL DE SEGURETAT AÈRIA

INSTAL·LACIONS I SERVEIS:

Indiqueu si es disposa o no de subministrament de combustible per a aeronaus: ☐
Mitjà de subministrament.....

SERVEIS D'EMERGÈNCIA AL LLOC DE LA DEMOSTRACIÓ		
☐ Serveis sanitaris:	Nre. d'ambulàncies: ☐	Metge: ☐
Serveis contraincendis:	Nre. de vehicles contraincendis: ☐	Tipus d'agent extintor principal:
Vehicles especials de salvament:		
☐ Llanxes	☐ Helicòpters	☐ Altres
Sistemes de comunicació per a la coordinació d'emergències:		
☐ Ràdio	☐ Telèfon	☐ Altres
☐ Equip de megafonia		
☐ Servei de vigilància:	☐ Guàrdia civil/ policia nacional o municipal	
☐ Vigilants de l'organització	☐ Altres	
Altres serveis complementaris ⁸		

<u>Situació de l'Àrea de presentació:</u> Sobre terra ☐ Sobre mar ☐
Sobre altres superfícies aquàtiques (pantans, llacs, rius, etc.) ☐
<u>Mesures previstes per impedir l'accés del públic a les zones reservades (tanques, cintes, etc.)</u>
<u>Mesures de control previstes en els punts d'accés a les zones reservades</u>

<u>Estimació aproximada del nombre d'espectadors esperats:</u>
--

⁸ Especifiqueu.

